

פרק ה'

שוק העבודה

- « בשנת 2025 שוק העבודה היה הדוק בעיקר בשל מגבלות ניכרות בהיצע העבודה האזרחי, שנבעו מהתמשכות הלחימה במרבית השנה.
- « שיעור ההשתתפות היה נמוך ביחס לתקופת טרום-המלחמה ומרבית הירידה הייתה בקרב צעירים. גיוס המילואים הנרחב הביא להיעדרות עובדים רבים ממקום עבודתם, אם כי בהיקף נמוך מהשנה שקדמה לה.
- « עם פרוץ המלחמה ירד מספר העובדים הלא-ישראלים עקב הפסקת כניסתם של עובדים פלסטינים. בשנתיים האחרונות נכנסו למשק בהדרגה עובדים זרים, אך עדיין מספר העובדים הלא-ישראלים נמוך בהשוואה למספרם טרום-המלחמה..
- « מגבלות ההיצע התבטאו בכך שמספר המועסקים במגזר העסקי היה השנה נמוך בכ-0.3 אחוזים ביחס לשנה שקדמה למלחמה. ירידה זו, לצד גידול בביקושים, התבטאה ב-2025 בשיעור גבוה של משרות פנויות (4.5 אחוזים), בעיקר בענפים עם שיעור מועסקים גבוה של גברים או של צעירים.
- « שיעור האבטלה היה נמוך ועמד בממוצע על כ-3.0 אחוזים.
- « השכר הריאלי במגזר העסקי עלה במשך השנה במידה ניכרת, אף יותר מצמיחת התוצר לעובד. לעומת זאת, במגזר הציבורי נשחק השכר הריאלי ביחס לרמתו ערב המלחמה.
- « ההגירה השלילית מישראל בשנתיים האחרונות הסבירה חלק קטן מהירידה בהיצע העבודה מאז פרוץ המלחמה.

השכר צמח בקצב שנתי של **4.2%** במגזר העסקי, ו-**1.4%** בשירותים הציבוריים

4.5%
3%

האבטלה הייתה נמוכה (3.0%) ושיעור **המשרות הפנויות** היה גבוה (4.5%)

המחסור בעובדים נבע מגיוס המילואים ומהיעדרם של עובדים פלסטינים

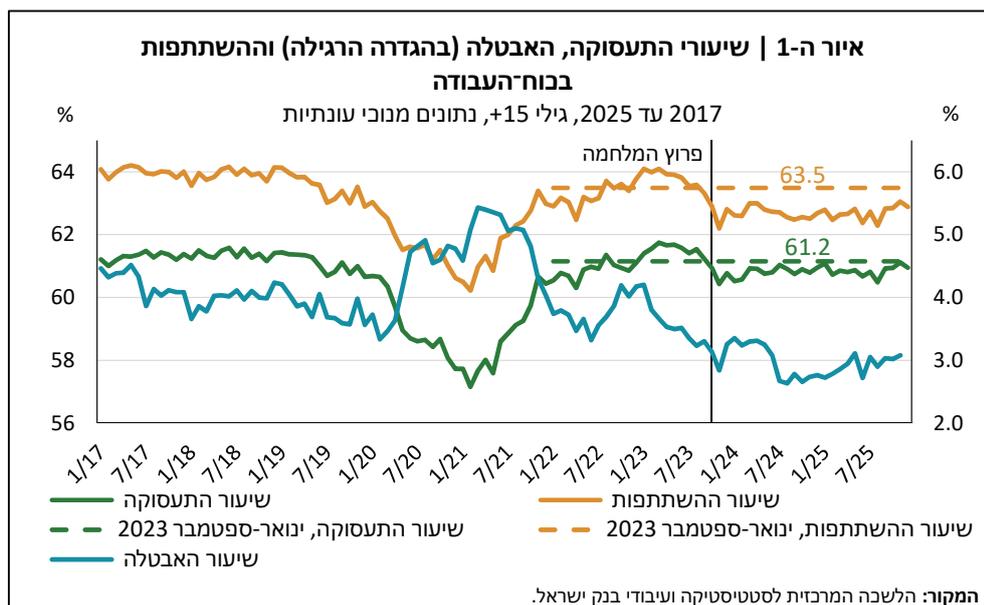

שוק העבודה היה הדוק ופעל תחת מגבלות היצע של עובדים

1. עיקרי ההתפתחויות

בשנת 2025 היה שוק העבודה בישראל הדוק ואופיין במגבלות בהיצע העבודה על רקע התמשכות הלחימה במרבית השנה. עובדים רבים נעדרו עקב שירות מילואים ושיעור המשתתפים בכוח העבודה היה נמוך ביחס לתקופת טרום-המלחמה (איור ה-1 ולוח ה-1). מספר העובדים הלא-ישראלים ירד במידה ניכרת עקב איסור על כניסתם של העובדים הפלסטינים, אם-כי במשך השנה האחרונה צומצם גירעון זה חלקית בשל כניסתם של עובדים זרים.

שנת 2025 התאפיינה בשוק עבודה הדוק בשל מחסור בעובדים בצל התמשכות הלחימה.

לוח ה-1 | אינדיקטורים עיקריים לשוק העבודה

מול טרום המלחמה ³	מול 2024	שיעור השינוי השנתי (%) ²					רמה ¹	
		2024	2023-IV	2023-I-III	2020-2022	2016-2019		
1.4	1.3	1.4	2.8	3.2	1.8	2.0	10,121	האוכלוסייה
1.8	1.5	2.0	2.4	2.5	1.9	2.0	7,300	האוכלוסייה בגיל העבודה
1.1	1.5	0.7	1.0	3.6	1.8	1.8	4,577	כוח-העבודה
62.7	62.7	62.7	62.6	63.8	62.3	63.9	62.7	שיעור ההשתתפות בכוח-העבודה, +15 (רמה, %)
0.9	2.5	-0.3	-1.4	3.7	1.8	2.0	4,700	המועסקים ^{4,5}
1.4	1.5	1.2	2.1	3.7	1.9	2.1	4,442	ישראלים
2.5	3.4	1.2	4.8	1.0	1.8	2.4	2,956	המועסקים במשרות מלאות
-2.4	-2.7	5.2	-26.9	12.1	3.9	1.4	1,144	המועסקים במשרות חלקיות
5.9	0.3	-10.7	113.2	-0.5	14.5	2.8	343	הנעדרים זמנית מעבודתם
37	37	35	217	14	175	14	37	מסיבות כלכליות (רמה חודשית, באלפים) ⁵
27	27	52	147	2	2	2	27	בשל מילואים (רמה חודשית, באלפים) ⁵
2.7	1.5	3.7	4.3	3.7	2.3	2.4	1,680	המועסקים בענפי השירותים הציבוריים
-0.1	3.2	-2.4	-4.3	3.7	1.5	1.8	3,019	המועסקים בענפי המגזר העסקי ^{4,5}
0.7	1.6	-0.3	0.9	3.6	1.6	2.0	2,762	ישראלים
14.7	23.2	11.9	-4.8	6.9	-5.8	-2.0	209	זרים ⁴
-40.8	26.1	-68.3	-93.5	2.1	9.7	5.0	48	פלסטינים ⁴
-0.7	3.4	-2.6	-9.6	2.7	2.0	2.0	125,439	תשומת העבודה השבועית במגזר העסקי ^{4,5}
-0.3	2.1	-1.3	-5.9	2.4	1.9	2.1	100,063	ישראלים
15.0	23.0	12.9	-5.8	6.5	-5.4	-2.8	9,742	זרים ⁴
-39.9	26.1	-67.7	-92.9	1.5	9.4	5.9	2,018	פלסטינים ⁴
-0.9	0.6	-1.0	-6.7	-1.1	0.2	0.1	36.2	שעות העבודה בשבוע למועסק ישראלי במגזר העסקי
4.5	4.5	4.4	3.4	3.9	3.9	3.7	4.5	שיעור המשרות הפנויות במגזר העסקי (רמה, %)
4.4	3.4	4.6	8.3	5.7	4.0	3.0	13,918	השכר הנומינלי למשרת שכיר ⁵
1.3	0.3	1.5	4.8	1.1	2.3	2.7	13,074	השכר הריאלי למשרת שכיר (במחירי ממוצע 2023) ⁶
0.0	-1.5	0.1	5.5	3.3	-0.1	1.3	12,480	במגזר הממשלתי ⁶
1.7	0.8	2.2	3.7	0.0	3.1	3.1	15,244	במגזר הפרטי ⁶
2.5	3.0	2.3	1.7	-1.1	-1.7	3.5	5,974	שכר המינימום הריאלי (במחירי ממוצע 2023)
0.4	1.8	-0.2	-2.5	-2.1	-2.2	0.9		שיעור התמורה לעבודה במגזר העסקי ⁴
4.3	3.8	5.1	3.0	1.4	0.5	1.2		עלות העבודה ליחידת תוצר ריאלית במגזר העסקי ⁴
3.0	3.0	3.0	3.2	3.5	4.4	4.2	3.0	שיעור האבטלה הצרה (רמה, %) ⁷
3.8	3.8	3.8	8.1	3.8	8.6	4.2	3.8	שיעור האבטלה הרחבה (רמה, %) ^{7,8}

¹ ממוצע 2025, נקוב באלפים, באחוזים או בש"ח.

² ביחס לשנה קודמת. טווח של שנים משקף את ממוצע שיעור הצמיחה בכל אחת מהשנים. ב-2023, כל אחד מחלקי השנה מושווה לתקופה המקבילה אשתקד, ב-2022.

³ מנורמל למונחים שנתיים. תקופת השוואה היא השנה שקדמה למלחמה: רביע אחרון של 2022 עד רביע שלישי של 2023.

⁴ נתוני החשבונאות הלאומית.

⁵ כולל עובדים זרים ופלסטינים.

⁶ ישראלים בלבד.

⁷ נעדרים כל השבוע. הנתון ל-2016-2018 הוא עבור שנת 2018 בלבד.

⁸ האבטלה "הצרה" (ההגדרה הפורמלית לאבטלה) כוללת את הבלתי מועסקים שחיפשו עבודה באופן פעיל והיו זמינים לעבודה. האבטלה הרחבה כוללת נוסף על אלו גם את הנעדרים זמנית מסיבות כלכליות.

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי בנק ישראל.

לוח ה-2 מסכם את הרכיבים העיקריים שמסבירים את ירידת היצע העבודה בעקבות המלחמה, בשנים 2024 ו-2025. בסה"כ, הפגיעה בהיצע העבודה בשנת 2025 כתוצאה מהמלחמה עמדה על כ-3.6 אחוזים מכח העבודה. כ-55 אחוזים מירידה זו מוסברים על ידי ירידה בשיעורי ההשתתפות בכח העבודה, ועל ידי היעדרות מעבודה אזרחית של משרתי המילואים ובנות זוגם. 35 אחוזים נוספים מהירידה מוסברים על ידי היעדרם של עובדים לא-ישראלים. יתר הירידה מוסבר על ידי גידול בהיקף התושבים שהיגרו מישראל בשנתיים האחרונות.

המחסור בעובדים הושפע בעיקר מהיעדרם של העובדים הלא-ישראלים, גיוס המילואים וירידה בשיעורי ההשתתפות בכוח העבודה.

לוח ה-2 | אומדן לירידת מספר המועסקים בפועל ב-2024 ו-2025 כתוצאה מהמלחמה

2025		2024		סיבה
מספר עובדים בפועל (אלפים)	אחוז מכוח העבודה	מספר עובדים בפועל (אלפים)	אחוז מסך הירידה בעובדים	
33	0.7	59	1.2	נעדרים עקב שירות מילואים ¹
59	1.2	111	2.3	ירידה במספר העובדים הלא-ישראלים ²
58	1.2	58	1.2	ירידה בשיעורי ההשתתפות ³
13	0.3	11	0.2	מזה: נפגעי מלחמה ⁴
5	0.1	6	0.1	מזה: תושבי היישובים המפונים ⁵
3	0.1	3	0.1	היעדרות בנות-זוג של משרתי מילואים ⁶
18	0.4	9	0.2	הגירה נטו ⁷
171	3.6	239	5.0	סה"כ

¹ ממוצע מספר הנעדרים מעבודה לחודש עקב מילואים.
² ההפרש במספר העובדים הלא-ישראלים בין שלושת הרבעונים הראשונים של השנה לבין מספר העובדים הלא-ישראלים בשלושת הרבעונים הראשונים של 2023.
³ ההפרש בין מספר העובדים בפועל בשנה למספר העובדים החזוי אם שיעורי ההשתתפות היו דומים לממוצע ינואר 2022-ספטמבר 2023.
⁴ הכפלת המספר הכולל של נכי צה"ל ונפגעי האיבה כתוצאה מהמלחמה בפער בשיעור התעסוקה בין נכי צה"ל לבין יתר האוכלוסייה היהודית הלא-חרדית המחושב בעיבוד מיוחד של הלמ"ס שפורסם באלמסי ושוורץ (2025). ההנחה היא שלא נוספו נפגעי איבה חדשים ב-2025, וששליש מהנפגעים בצה"ל נוספו ב-2025, בהתאם לירידה בעצימות הלחימה בשנה זו.
⁵ ההפרש בין מספר המועסקים בשנה למספר המועסקים הצפוי אם שיעורי ההשתתפות ביישובים המפונים היו נותרים זהים לשיעורם בשנה שקדמה למלחמה.
⁶ ההפרש בין מספר בנות-הזוג של משרתי מילואים שנעדרו מעבודה או עבדו פחות מהרגיל, לבין מספר בנות-הזוג של כל יתר העובדים שנעדרו מעבודה או עבדו פחות מהרגיל.
⁷ ההפרש בין מאזן ההגירה נטו ב-2023 וב-2024 לבין מאזן ההגירה נטו ב-2016-2019, מוכפל בשיעור התעסוקה בגילי 15+, בניכוי חזרה של עולים מאוקראינה שהגיעו לישראל באופן זמני. לפירוט ראו פרק א' בדו"ח.
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי בנק ישראל.

מגבלת היצע העובדים בשוק העבודה האזרחי התבטאה בשיעור גבוה של משרות פנויות (4.5) ושיעור אבטלה נמוך, של כ-3.0 אחוזים בממוצע שנתי. מגבלה זו בלטה במיוחד בענפים במגזר העסקי, שמאופיינים בשיעור גבוה של מועסקים גברים וצעירים. לעומת זאת, במגזר השירותים הציבוריים האזרחיים, שבהם ייצוג הנשים גבוה יחסית, היה מחסור נמוך יותר בעובדים והתעסוקה בהם אף התרחבה מאז המלחמה.

שוק העבודה ההדוק הביא השנה לעליית השכר בכלל ענפי המגזר העסקי. לעומת־זאת, בענפי השירותים הציבוריים ירד השכר הריאלי, בין השאר בשל הפחתות שכר במסגרת הסכמים בין המדינה להסתדרות לשנים 2025 ו-2026.

ביוני 2025 הביאה הלחמה העצימה עם איראן במסגרת מבצע "עם כלביא" לזעזוע זמני בשוק העבודה ולעלייה חדה בהיעדרויות עובדים ממקומות העבודה עקב הנחיות פיקוד העורף. כתוצאה מהשיבושים בשבועיים אלו הייתה הפגיעה בתוצר השנתי בסדר־גודל של כ-0.3 אחוזים (להרחבה ראו פרק ב' בדוח זה). עם תום המבצע התאוששה במהירות התעסוקה במלואה. בחודש אוקטובר 2025 נכנסה לתוקף הפסקת־האש בעזה ושיעורי התעסוקה וההשתתפות ברבעון האחרון עלו אך לא שבו לרמתם טרום־המלחמה. גם היקף גיוסי המילואים בסוף השנה עדיין היה גבוה ביחס לתקופת טרום־המלחמה ומספר העובדים הלא־ישראלים (זרים ופלסטינים) לא שב לקדמותו.

2. היצע העבודה

הירידה בשיעורי ההשתתפות בלטה בקרב אוכלוסיות היהודים הלא־חרדים והצעירים.

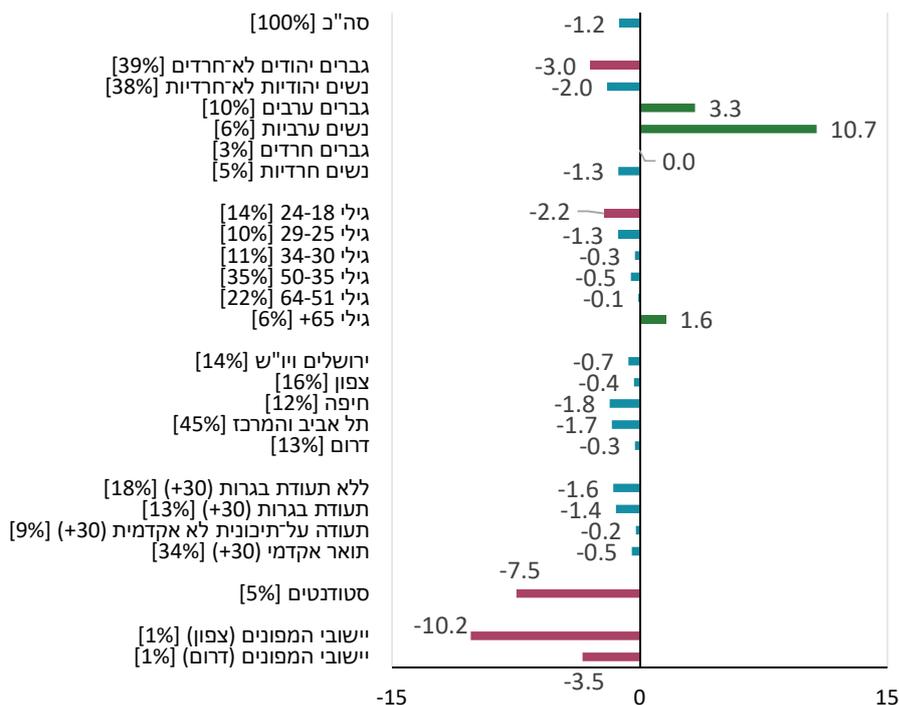
היצע העבודה ב-2025 היה נמוך בשיעור ניכר מתקופת טרום־המלחמה. שיעור ההשתתפות של ישראלים בשוק העבודה ב-2025 עמד על 62.6 אחוזים לעומת 63.5 אחוזים טרום־המלחמה (ינואר 2022 - ספטמבר 2023), במוצא חודשי. איור ה-2 מציג את הירידה היחסית בשיעורי ההשתתפות לפי קבוצות אוכלוסייה שונות. חלק ניכר מהירידה נבע מקבוצת הצעירים בגילי 18-24, ככל הנראה בשל דחיית כניסתם לשוק העבודה עקב גיוס המילואים הנרחב. שירות מילואים תדיר עלול גם להוריד את המוטיבציה והיכולת של הצעירים לחפש עבודה לטווח ארוך, גם בזמנים שבהם הם אינם מגויסים בפועל. הירידה בהשתתפות ניכרת בעיקר בקרב יהודים לא־חרדים, ובפרט בקרב גברים. קבוצת האוכלוסייה הבולטת ביותר שבה נראית בשנים האחרונות עלייה בהשתתפות בכוח־העבודה היא קבוצת הנשים הערביות. אלה הגדילו את שיעורי תעסוקתן תוך 5 שנים מכ-30 לכ-40 אחוזים (מ-37 ל-50 אחוזים בגילי עבודה עיקריים). זוהי התפתחות ארוכת־טווח חיובית לאור האתגרים הניצבים בפני המשק (להרחבה ראו פרק א' בדוח זה).

שיעור ההשתתפות בכוח־העבודה ירד בקרב תושבי היישובים המפונים בצפון ונפגעי המלחמה.

ניכר שגם בקבוצת המתגוררים ביישובים המפונים, ובפרט יישובי הצפון, שיעורי ההשתתפות נמוכים (בכ-10 אחוזים) ביחס לתקופת טרום־המלחמה. בעוד שמרבית תושבי הדרום שבו ליישוביהם עוד במהלך שנת 2024, מרבית תושבי הצפון שבו לבתיהם רק במהלך 2025. נכון לספטמבר 2025, כ-87 אחוזים מהם כבר שבו ליישובי מגוריהם (מרכז המידע והידע, 2025), אולם גם לאחר החזרה ליישובים החזרה לתעסוקה מלאה אינה מיידית. כיוון שחלקם של תושבים אלו באוכלוסייה הכללית נמוך יחסית, ועל־סמך הירידה בשיעורי ההשתתפות בקרבם, מספר העובדים החסרים בקרבם ביחס לתקופת טרום־המלחמה עומד על כ-6 אלפים עובדים בלבד, או 0.1 אחוזים מכוח־העבודה.

קבוצת אוכלוסייה נוספת ששיעורי ההשתתפות שלה ירדו הם נפגעי המלחמה. מאז פרוץ המלחמה נוספו בישראל כ-22,000 פצועים בצה"ל המטופלים באגף השיקום וכ-24,000 אזרחים שנפגעו מפעולת האיבה. ירידת התעסוקה המדויקת בקרבם אינה ידועה. בהנחה שהיא דומה לפער התעסוקה הקיים בין נכי צה"ל לבין יתר האוכלוסייה היהודית הלא־חרדית, הפגיעה היא בסדר גודל של כ-0.3 אחוזים מכוח־העבודה.

איור ה-2 | שינוי (באחוזים) בשיעור ההשתתפות בכוח־העבודה בשנת 2025
ביחס לשיעור ההשתתפות בינואר 2022-ספטמבר 2023
 לפי קבוצות אוכלוסייה, נתונים מקוריים, גילי +15

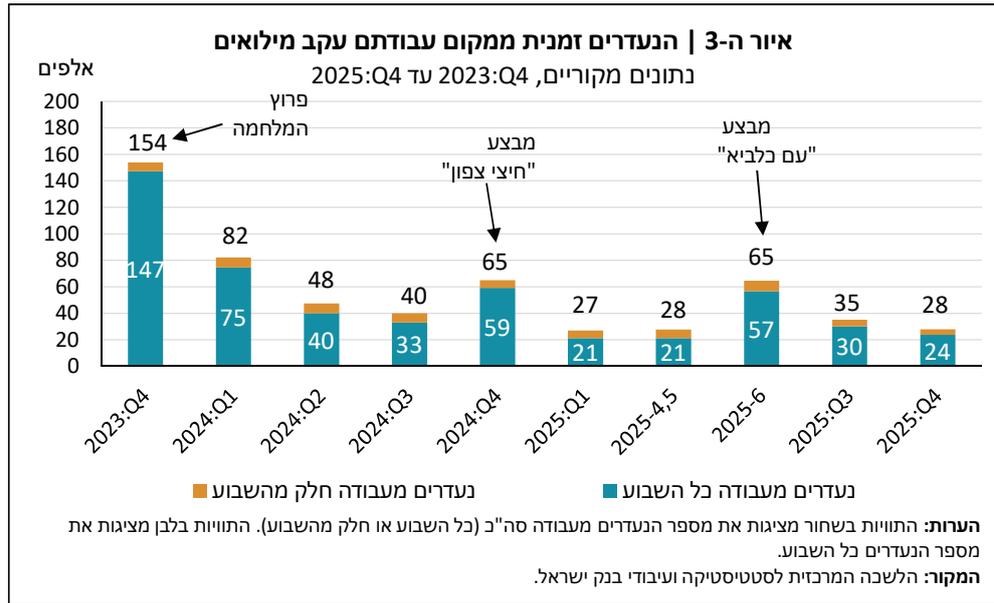
הערות: סוגריום מרובעים מציינים את המשקל היחסי של הקבוצה בכוח־העבודה בשנה שקדמה למלחמה. עמודות בצבע ירוק מסמנות עלייה של אחוז ומעלה ביחס לשיעור ההשתתפות בינואר 2022-ספטמבר 2023. עמודות בצבע בורדרו מסמנות ירידה של יותר מ-2 אחוזים בשיעור ההשתתפות. סטודנט מוגדר כפרט בגיל +21 (בקרוב יהודים לא־חרדים) או בגיל +18 (בקרוב ערבים) שמדווח בסקרי כוח־אדם כי הוא בלימודים בעת הסקר.
המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי בנק ישראל.

בשל גיוסים למילואים עקב הימשכות המלחמה נעדרו ממקום עבודתם כ-30 אלף עובדים בממוצע (לא כולל חודשי יוני בעת מבצע "עם כלביא", איור ה-3). זוהי ירידה ניכרת ביחס למספרם ב-2024, שעמד על 60 אלף עובדים בממוצע, אך גם נתון זה עדיין מהווה שיעור לא־מבוטל של כ-0.6 אחוזים מכוח־העבודה. עובדים אלו אומנם נכללים בסטטיסטיקה הרשמית כמשתתפים בכוח־העבודה, אך בפועל הם אינם זמינים לעבודה למעסיק האזרחי שלהם.

איור ה-4 בוחן את פרופיל העובדים שנעדרו לצורך מילואים. מאיור ה-4 א' אפשר ללמוד שבקרוב העובדים הצעירים, בגילים 20-34, ניכרת היעדרות רבה עקב מילואים. יתרה מכך, נתונים אלו אינם מביאים בחשבון נתח נוסף של פרטים, בפרט צעירים, הנמצאים במילואים ואינם עובדים. עוד אפשר להבחין כי שכרם החודשי של מגויסי המילואים בתקופת טרום־המלחמה (2022) היה גבוה בממוצע מהשכר הכללי במשק, ושהרכב הנעדרים מעבודה בשל מילואים השתנה לאורך זמן מבעלי שכר גבוה לבעלי שכר נמוך יותר, אם־כי עדיין גבוה מהשכר הממוצע של העובדים במשק (איור ה-4 ב')¹. ייתכן שתופעה זו נובעת חלקית מצמצום חלקם של מגויסי המילואים

גיוס המילואים המשיך להשפיע על המחזור בעובדים בשוק העבודה האזרחי.

¹ נתוני שכר ממוצע מרשות המיסים ב-2022 של כלל הפרטים המועסקים שנדגמו בסכ"א בשנים 2023-2025. נתונים אלו מייצגים את סך השכר של הפרט מכל המשרות שבהן הוא הועסק.

מענף המידע והתקשורת, שרוב עובדיו הם ממגזר ההייטק (איור ה-4 ג'). תופעה זו מעידה על כך שהפגיעה בפריזון המשקי עקב גיוס המילואים הייתה נמוכה יותר השנה בהשוואה לשנה הקודמת. תופעה נוספת שראויים באיור זה היא ששיעור מגויסי המילואים נמוך הרבה יותר בענפי השירותים הציבוריים (חינוך, בריאות ומנהל ציבורי) מאשר בענפים השייכים למגזר העסקי - זאת כתוצאה משיעור נמוך יחסית של גברים בענפים אלו, כפי שיפורט בהמשך. בקרב אנשים בגילים 25-40 שנעדרו מהעבודה ב-2024 או ברבעון האחרון של 2023 עקב מילואים נמצא כי בשנה העוקבת² 10 אחוזים מהם לא עבדו (לעומת 7 אחוזים בקרב אלו שלא שירתו), וכן שיעור לא קטן מאנשים אלו (16 אחוזים) נעדרו שוב מעבודתם עקב מילואים. בקרב עובדים שגויסו למילואים בגיל צעיר במיוחד (21-24) ניכרת איתעסוקה אזרחית בולטת במיוחד בשנה העוקבת (45 אחוזים לעומת 27 אחוזים בקרב יתר העובדים).

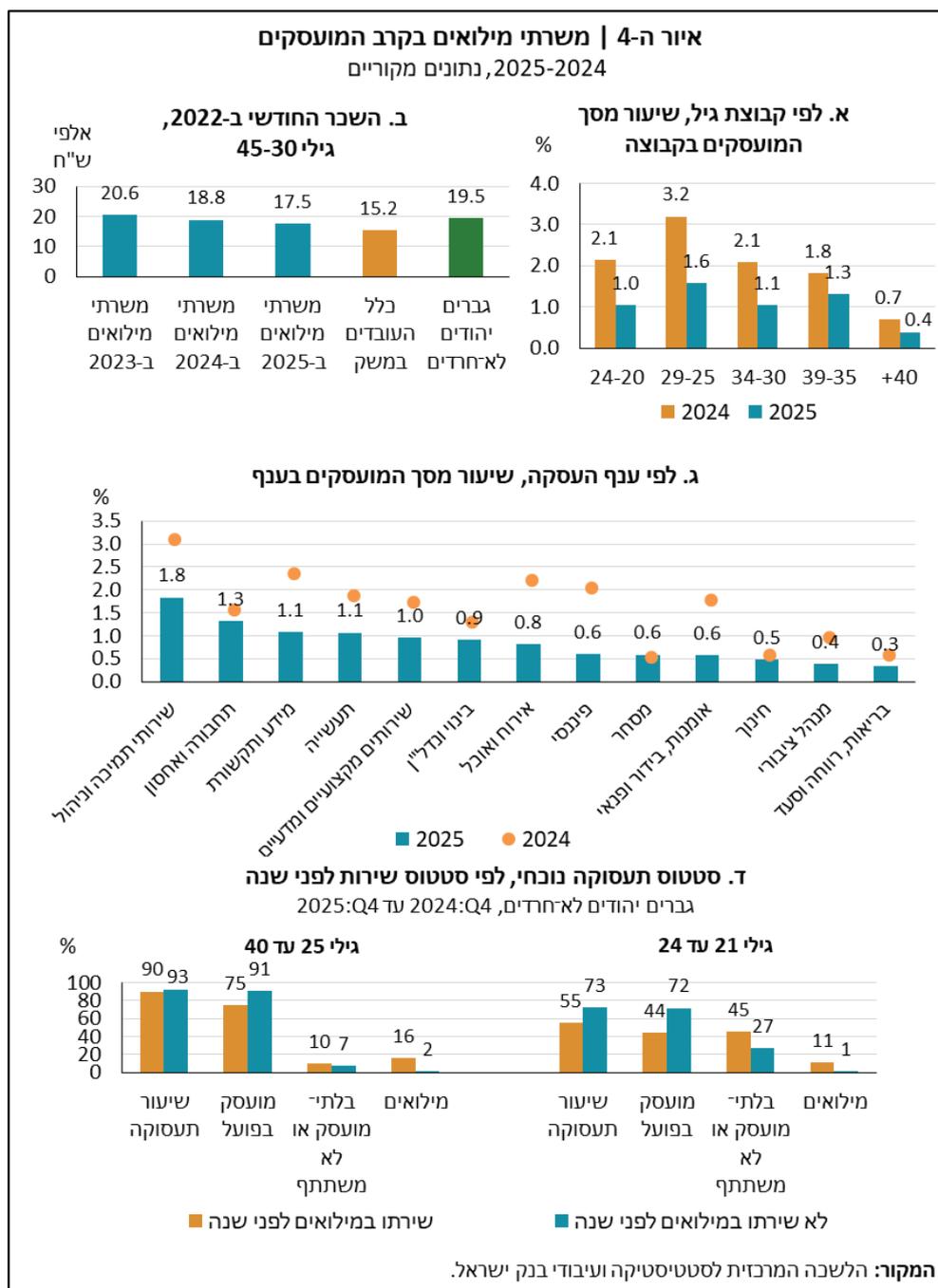
גם חלק מבנות הזוג של משרתי המילואים הפחיתו את תעסוקתן: כ-20 אחוזים מהן (לעומת 10 אחוזים בקרב שאר נשות המועסקים) עבדו במהלך 2025 פחות מהרגיל, וכ-13 אחוזים במוצע נעדרו זמנית ממקום עבודתן לעומת כ-8 אחוזים בקרב יתר נשות המועסקים. ירידת התעסוקה העודפת בקרב נשות המילואים בהשוואה ליתר נשות המועסקים מאפיינת בסה"כ כ-0.1 אחוז מכוח העבודה.

גורם נוסף למחסור בעובדים הוא הירידה במספרם של העובדים הלא-ישראלים. ירידה זו נוצרה מייד עם פרוץ המלחמה עם עצירת כניסתם של מרבית העובדים הפלסטינים, אז ירד מספרם מיידית בכ-110 אלף בהשוואה לרבעון השלישי של 2023 (איור ה-5). ירידה זו קוזזה חלקית ובהדרגה בשנתיים האחרונות באמצעות עלייה של כ-70 אלף במספר העובדים הזרים. חלק ניכר מהעובדים הזרים שהגיעו הועסקו בענף הבינוי, שבו התרכז המחסור המיידני, אך במקביל הוחלט גם להגדיל

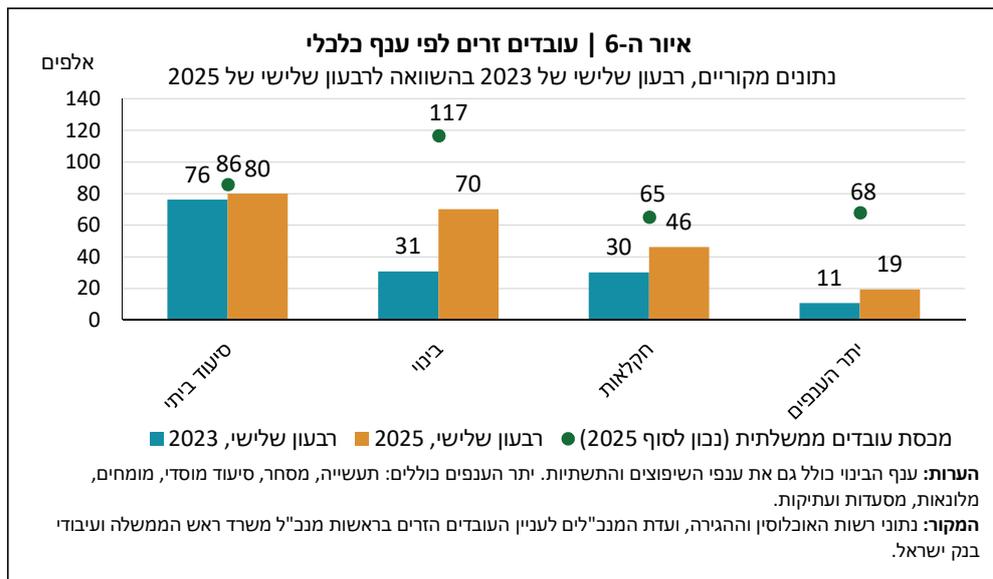
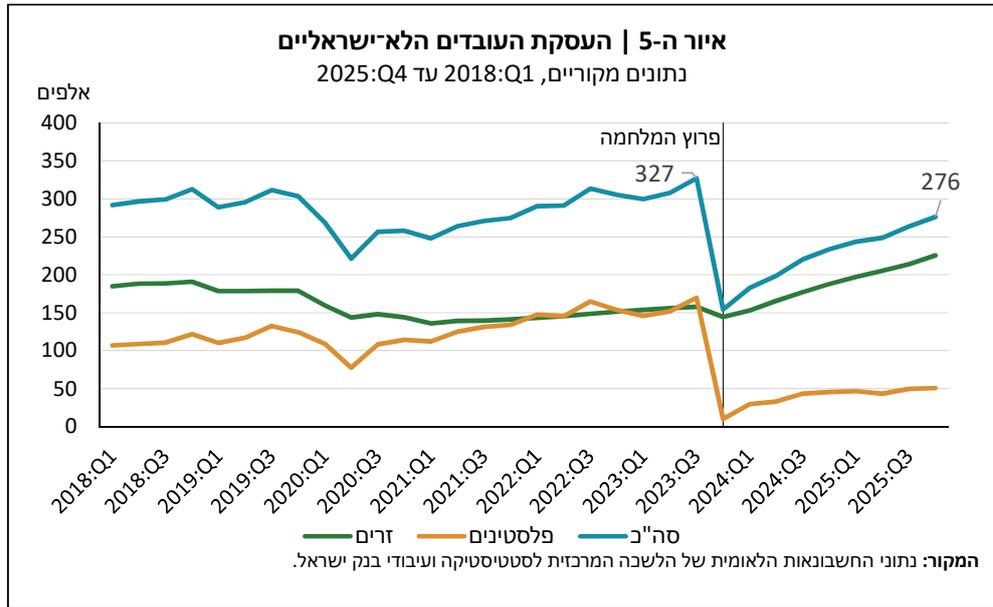
מספר העובדים הזרים עלה, אך הוא עדיין אינו מפצה על הירידה במספר העובדים הפלסטינים עקב המלחמה.

² 2025 או הרבעון האחרון של 2024.

מכסות והיתרים בענפים שבעבר כמעט שלא העסיקו זרים, כמו ענפי השירותים והקמעונאות³. סה"כ מספר העובדים בענפים שאינם בינוי סיעוד או חקלאות גדל השנה בכ-8 אלפים (איור ה-6).

³ לדוגמה, בהחלטת ועדת המנכ"לים לעניין עובדים זרים מיולי 2024 הוקצתה לענפי המסחר והשירותים מכסה של עד 6,400 עובדים זרים, בדומה למספר העובדים הפלסטינים בענף זה לפני המלחמה. אך מאוחר יותר, בפברואר 2025, הורחבה מכסה זו ל-12,800 עובדים זרים ובאוגוסט 2025 ל-25,000.

בהנחה שמספר העובדים הזרים ימשיך לגדול בקצב דומה לקצב הגידול של השנתיים האחרונות, במהלך שנת 2027 מספר העובדים הלא־ישראליים צפוי לחזור לרמתו טרום־המלחמה. יתרה מכך, אם ימולאו כלל המכסות של העובדים הזרים שקיימות לעת־עתה, יהיה מספרם של העובדים הלא־ישראליים בטווח הארוך גדול בכ-20 אחוזים ביחס למספרם ערב המלחמה.

גידול זה במכסות של העובדים הזרים מבטא תפנית במדיניות התעסוקה, שהעדיפה בעבר דווקא לשמור על מספר נמוך של עובדים זרים. להגדלת המכסות יש יתרון ברור בהפגת המחסור המיידי בעובדים ובהפחתת הרגישות של המשק הישראלי לזעזועים ביטחוניים הפוגעים בהיצע העבודה הפלסטיני, ובפרט בענף הבינוי. נוסף על כך, בשונה מהתקופה הקודמת שבה הכניסה ישראל מספר רב של עובדים זרים, בתחילת שנות האלפיים (בנק ישראל, 2024) - תקופה

הרחבת המכסות לעובדים זרים מסמנת תפנית במדיניות.

שהתאפיינה באבטלה גבוהה ובחשש לתחרות מול עובדים ישראלים, בעיקר משכילים פחות - בשנים האחרונות שוק העבודה הוא הדוק ושיעור האבטלה בו נמוך, ולכן היבט זה הוא כיום מרכזי פחות. לצד זאת, להגדלת מספר העובדים הזרים יש גם מחירים. למשל, כניסת עובדים זרים מקהה את מנגנון ההתאמה המקובל של שוק העבודה בעת מחסור - עליית שכר של העובדים הישראלים. לכן מדיניות זו עלולה להפחית תמריצים להתייעלות, לאימוץ טכנולוגיות ולשיפור פריון והיא צפויה גם להקטין את כוח המשיכה של ענפי התעסוקה שלהם בקרב ישראלים. מחירים אלו בולטים במיוחד כאשר הרחבת מספר העובדים הזרים נעשית בענפים שלא נשענו בעבר באופן נרחב על עבודה פלסטינית, כגון ענפי המסחר והשירותים, שבהם הכנסת עובדים זרים עלולה "לקבע" מודל עסקי עתיר עבודה ושכר נמוך, דווקא לאחר עליית הפריון שהושגה בסוף העשור הקודם בענפים אלו (בנק ישראל, 2023). מדיניות של ייקור עלות העובדים הזרים (למשל, באמצעות העלאת האגרה) יכולה לתרום לכך שהשיקול העיקרי להבאת עובדים אלו יהיה מחסור קשה לגישור, לצד ערך מוסף גבוה של העובדים, ולא פתרון לעבודה זולה שמעכב שיפור בפריון הטכנולוגי. מחיר פוטנציאלי נוסף של כניסת עובדים זרים אשר, בניגוד לפלסטינים, מתגוררים בשטחי ישראל, הוא הגברת הביקוש לשירותי דיור מקומיים וכתוצאה מכך גם לחץ לעליית שכר הדירה.

הרחבת מכסות העובדים הזרים מקלה על המחסור, אך עלולים להיות לה מחירים עתידיים.

מגבלה נוספת להיצע העבודה (נטו) התבטאה בשנה האחרונה בהאטה בגידול האוכלוסייה בגיל העבודה עקב הגירה שלילית מישראל. חלק מהגירה שלילית זו נובע מכניסה בהיקף חריג של עולים ב-2022 ו-2023, בעקבות מלחמת רוסיה-אוקראינה, ויציאה מהארץ של חלק מהעולים לארצות המקור או למדינות אחרות לאחר-מכן. ואולם, גם בניכוי העולים הללו נרשמה בשנתיים האחרונות הגירה עודפת מישראל (ביחס לממוצע 2016-2019), המוערכת בכ-18,000 מועסקים, שהם כ-0.4 אחוזים מכוח העבודה (ראו דיון מורחב בפרק א')⁴. מוקדם להעריך אם התופעה מסמלת שינוי מתמשך שיגביל את היצע העבודה של המשק לאורך זמן.

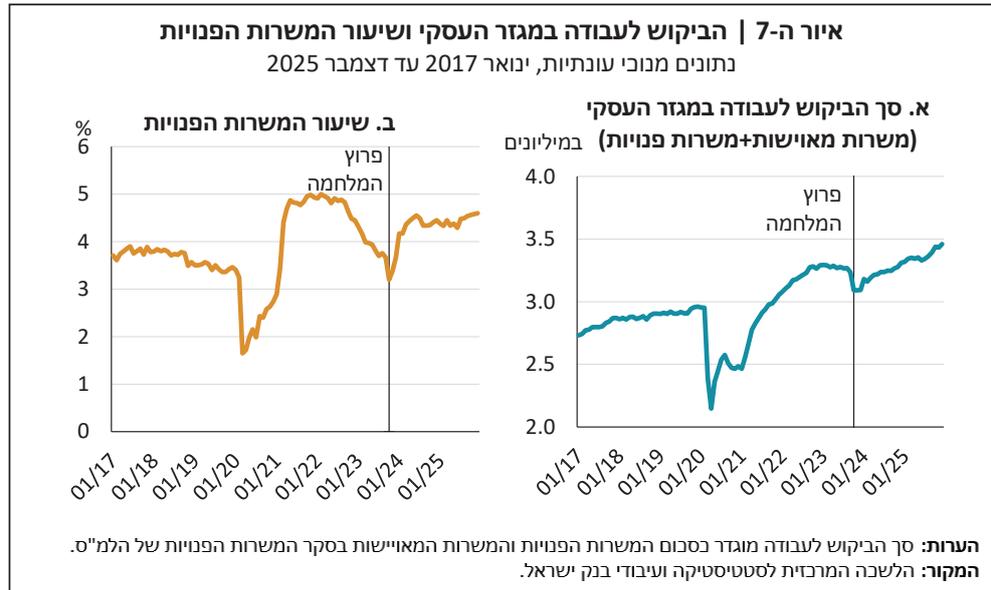
הגירה שלילית בשנתיים האחרונות יצרה מגבלה נוספת על היצע העבודה.

3. הביקוש לעבודה

הביקוש לעבודה במגזר העסקי, שמוגדר כסך המשרות המאושות והפנויות, הוסיף לעלות במהלך 2025. ברבעון האחרון של השנה היו הביקושים גבוהים ב-5 אחוזים בהשוואה לערב המלחמה (איור ה-7 א'). עם זאת, מספר המועסקים במגזר העסקי עדיין נמוך בכאחוז בהשוואה לטרומ־המלחמה. פער זה, בין הביקוש לעבודה לבין מגבלות היצע שתוארו בסעיף הקודם, התבטא בשיעור גבוה מבחינה היסטורית של משרות פנויות במגזר העסקי, כ-4.5 אחוזים (איור ה-7 ב'), לצד שיעור אבטלה נמוך. מסיבה זו, ברבעון האחרון של 2025 ירדה באופן מתון בלבד ההדיקות בשוק העבודה, כפי שמתבטאת ביחס המשרות הפנויות למובטלים, ביחס לרבעון המקביל אשתקד (1.07 לעומת 1.13) ונותרה על רמה גבוהה מבחינה היסטורית. זאת כיוון שעליית הביקוש לעבודה השנה פעלה ככוח מנוגד לעלייה בהיצע העבודה של עובדים זרים שהגיעו לארץ ושל חיילי מילואים שהשתחררו, כפי שנידון לעיל.

הביקוש לעובדים גדל השנה.

⁴ אם מכלילים גם את העולים שהגיעו לישראל ב-2022-2023 ויצאו ממנה בשנתיים האחרונות, ומניחים שיעור תעסוקה דומה בקרבם לכלל האוכלוסייה, אזי ההגירה השלילית העודפת מוכפלת בהיקפה ונאמדת בכ-34 אלף מועסקים. זהו חסם עליון להיקף הירידה בתעסוקה, כיוון שעולים אלו, ששהו בישראל לזמן קצר, עבדו כנראה פחות מיתר הישראלים.

מרבית הגידול במשרות הפנויות הייתה בענפים עם שיעור גבוה של גברים או של צעירים.

התעסוקה והמשרות הפנויות בהייטק צמחו השנה ואין אינדיקציה לכך שבינה מלאכותית הביאה לצמצום מספר העובדים בהייטק.

הגידול החד ביותר במשרות הפנויות עם פרוץ המלחמה היה בענף הבנייה. עם זאת, ב-2025 ירד שיעור המשרות הפנויות בענף עקב איוש חלקי של עובדים ישראלים וזרים. נוסף על כך, בענפי המסחר, האירוח והאוכל נרשמה בשנתיים האחרונות עלייה ניכרת במשרות הפנויות בהשוואה לתקופת טרום-המלחמה (איור ה-8). ענפים אלו מאופיינים בשיעור גבוה של עובדים צעירים וגברים, שהמחסור בהם ניכר במיוחד על רקע גיוס המילואים הנרחב. איור ה-9 מציג את המתאמים החיוביים (שעומדים על כ-0.5) בין מאפיינים אלו לבין הגידול במספר המשרות הפנויות מאז פרוץ המלחמה⁵. הביקוש לעובדים במגזר ההייטק התאושש, ולאחר שנתיים של ירידה מתמשכת עלה בו השנה שיעור המשרות הפנויות. התעסוקה בהייטק עלתה בשיעור מתון של כאחוז אחד - שינוי מהקיפאון במספר העובדים שחל מסוף שנת 2022 על רקע ירידת הביקושים העולמיים לטכנולוגיה. לעת-עתה אין אינדיקציות אמפיריות מובהקות לכך שחלק מהקיפאון הושפע גם מצמצום משרות בשל עליית השימוש בבינה מלאכותית. ראשית, מגמת הקיפאון בתעסוקה בהייטק ניכרת בנתוני משרות-שכיר עוד מספטמבר 2022, כשלושה חודשים לפני ההשקה הפומבית של מודלי הבינה המלאכותית הגדולים. שנית, בשני סקרים ייעודיים למגזר ההייטק שקיימו בנפרד הלמ"ס ורשות החדשנות דיווחו פחות מ-10 אחוזים מחברות ההייטק על צמצום תעסוקה בעקבות הטמעת כלי בינה מלאכותית⁶. לפי שעה עדיין אין אינדיקציות מובהקות להשפעת בינה מלאכותית על היקף התעסוקה בהייטק. עם זאת, מחקרים בעולם מצאו שהיא משנה את אופי המשימות בהייטק לכאלה המצריכות פחות תכנות בסיסי ויותר פיקוח ובקרה על כתיבת קוד באמצעות תוכנות וסוכנים. לכן, אפוא, היא דורשת מעובדי ההייטק להסתגל למציאות המשתנה ולהתאים מחדש את כישוריהם למשימות החדשות

⁵ מתאמים אלו משקפים גם את הייצוג של צעירים וגברים בקרב עובדי המילואים וגם בקרב העובדים הזרים. לצורך ניכוי השפעת העובדים הזרים השמטת ענף הבינוי גורמת למתאם להיות 0.3 בקרב גברים ו-0.7 בקרב צעירים.

⁶ בסקר הערכת המגמות בעסקים של הלמ"ס (יוני 2025) דיווחו 91 אחוזים מחברות ההייטק שאימוץ בינה מלאכותית לא הביא עד כה לירידה במספר העובדים, וזאת אף שמרבית החברות במגזר זה דיווחו על שימוש גובר בבינה מלאכותית לצורך משימות שגרתיות. בסקר נוסף של רשות החדשנות (2026) בשיתוף חברת "צברן" דיווחו רק 5 אחוזים מהחברות על צמצום או סגירת מחלקות בגלל הטמעת AI, ורק 3 אחוזים מהחברות דיווחו על כך שגייסו פחות עובדים בשל שילוב כלי AI בתהליכי העבודה.

הבינה המלאכותית צפויה גם להשפיע בשנים הקרובות לחיוב על פריון העבודה ועל הצמיחה במשק, ובפרט אם יושקעו משאבים ממשלתיים הולמים בתשתיות מתאימות וביצירת מסגרות רגולציה מתאימות, כפי שנידון בתיבה א-2 בפרק א של דוח זה.

4. אבטלה ותעסוקה

עודף הביקוש לעובדים ביחס למגבלות ההיצע התבטא בשיעור אבטלה נמוך מבחינה היסטורית, של כ-3.0 אחוזים (איור ה-10). האבטלה בהגדרה הרחבה, הכוללת גם נעדרים מסיבות כלכליות (יציאה לחל"ת), עמדה השנה על 3.3 אחוזים, מלבד עלייה זמנית ל-9.2 אחוזים ביוני 2025 עקב יציאת עובדים לחל"ת בתקופת מבצע "עם כלביא".

מספר המועסקים הכולל גדל השנה בכ-3.0 אחוזים ומספר משרות השכיר גדל בכ-2.6 אחוזים (ממוצע שנתי). בפרספקטיבה של שנתיים, מאז פרוץ המלחמה התעסוקה הכוללת (במונחי משרות שכיר) גבוהה בכחצי אחוז בהשוואה לטרומ־המלחמה, עם שוני גדול בין המגזר העסקי, שבו מספר המשרות נמוך באחוז בהשוואה לטרומ־המלחמה, לבין מגזר השירותים הציבוריים, שהתעסוקה בו גדלה בשנתיים האחרונות (איור ה-11 א'). הגידול בתעסוקה התבטא בכל ענפי השירותים הציבוריים: מנהל ציבורי, בריאות וחינוך (איור ה-11 ב').

שוני זה בין המגזר העסקי לציבורי קשור לשני היבטים מרכזיים: ראשית, קיים קושי באיוש משרות במגזר העסקי כתוצאה מגיוס המילואים הנרחב, שכן שיעור משרתי המילואים בענפי המגזר העסקי גבוה בהרבה משיעורו בענפי השירותים הציבוריים (ראה איור ה-3 לעיל). שנית, המחסור של המשק ב-60 אלף עובדים לא־ישראלים קיים במגזר העסקי, ובפרט בענפי הבינוי והחקלאות, ואינו מאפיין את ענפי השירותים הציבוריים.

הענפים במגזר העסקי שבהם ישנו הפיגור הרב ביותר במספר המשרות ביחס לטרומ־המלחמה הם ענפי הבינוי (עקב המחסור בעובדים פלסטינים), החקלאות והאירוח והאוכל. עם־זאת בענפי המידע והתקשורת גדלה התעסוקה בכ-1.3 אחוזים ביחס לתקופת טרומ־המלחמה בשל התאוששות הביקושים במגזר ההייטק.

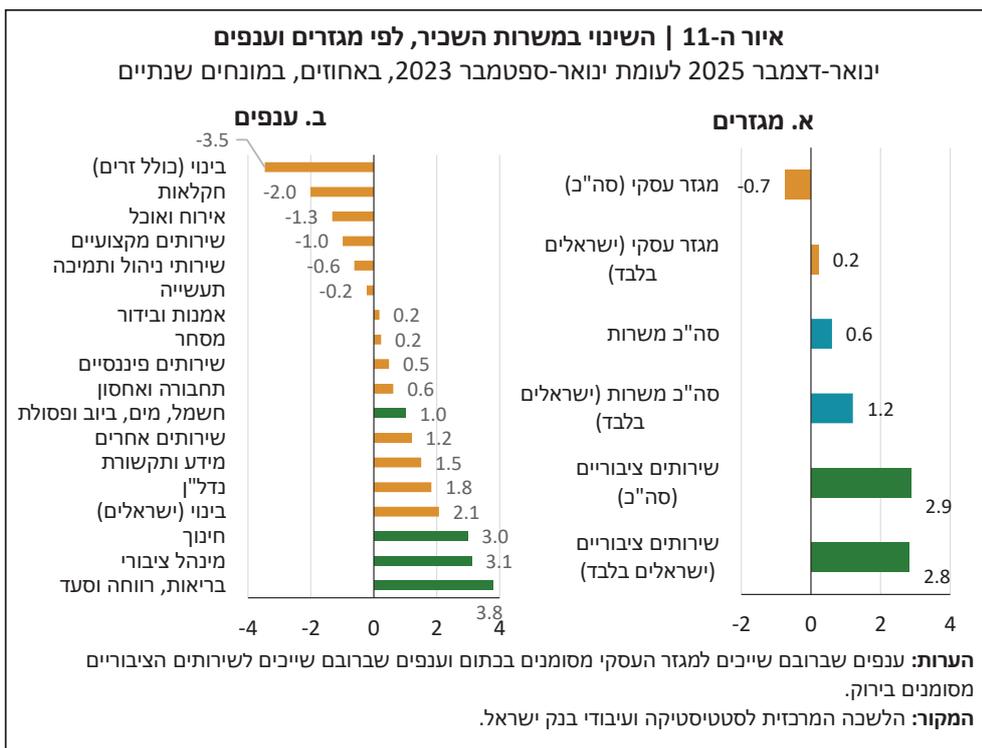
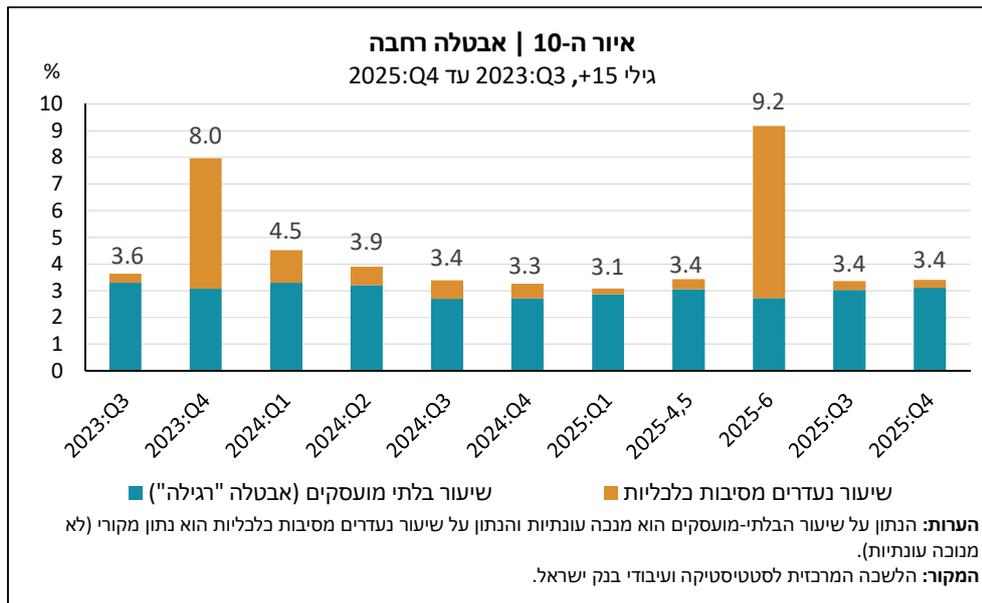
נוסף על כך חל גידול ניכר בתעסוקת ישראלים בעובדים בענף הבינוי. עם־זאת, האומדנים הכמותיים לגידול במספר השכירים הישראלים בבינוי מאז 2023 נעים בטווח רחב של בין 10 אלפים (לפי נתונים מנהליים של משרות שכיר, גם באמצע השנה וגם בסוף השנה) לבין כ-30 אלף בממוצע שנתי ו-60 אלף בסוף השנה (לפי נתוני שכירים בסקר כוח־אדם)⁷. לגידול זה היבטים חיוביים, שכן הוא נתן מענה למחסור בעובדים שנוצר בענף עקב המלחמה, וכן הוא מעיד על דינמיות ויכולת הסתגלות והתאמה של שוק העבודה.

⁷ ייתכן שחלק מסוים מפער זה נובע מהגדלת היקף המשרות בקרב עובדים שעבדו בענף הבינוי טרומ־המלחמה אך לא הייתה זו משרתם העיקרית, ולכן לא אופיינו בעבר בסקר כוח־אדם כעובדי בינוי. עם־זאת, הנחה זו אינה יכולה לספק הסבר ממצה, מבחינת סדרי גודל, לעלייה של 60 אלף עובדים שכירים בתקופה כה קצרה, שכן לפי נתוני ביטוח לאומי היו בישראל באותה עת בסה"כ כ-125 אלף גברים בעלי יותר ממשרה אחת. הסבר אחר יכול דווקא לגרוס כי חל צמצום משרות שכיר בקרב עובדים שעבדו בעבר בריבוי משרות וצמצום זה מיסך את העלייה במספר השכירים בבינוי. ואולם, בפועל נרשמה בישראל בסה"כ ירידה של ששת־אלפים גברים בלבד שעבדו בריבוי משרות בין 2023 ל-2025. הסבר אפשרי נוסף הוא שחלק מהגידול נובע מעובדים לא־חוקיים, שדיווחו על עצמם כמועסקים בסקר כוח־אדם אך אין להם תלוש שכר.

שיעור האבטלה השנה היה נמוך בהשוואה היסטורית ועמד על כ-3 אחוזים.

בעוד שמגזר השירותים הציבוריים התרחב, התעסוקה במגזר העסקי לא שבה לרמתה שלפני פרוץ המלחמה.

בשנתיים האחרונות גדלה תעסוקת ישראלים בענף הבינוי.

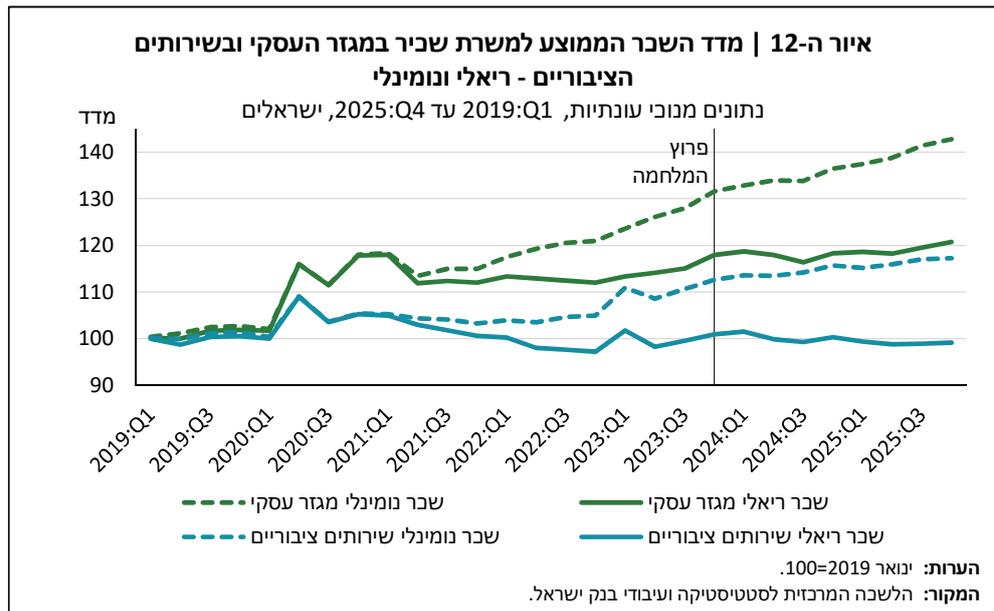
5. השכר ועלות העבודה

הדיקות שוק העבודה התבטאה בעליית השכר הריאלי ושיעור התמורה לעבודה במגזר העסקי.

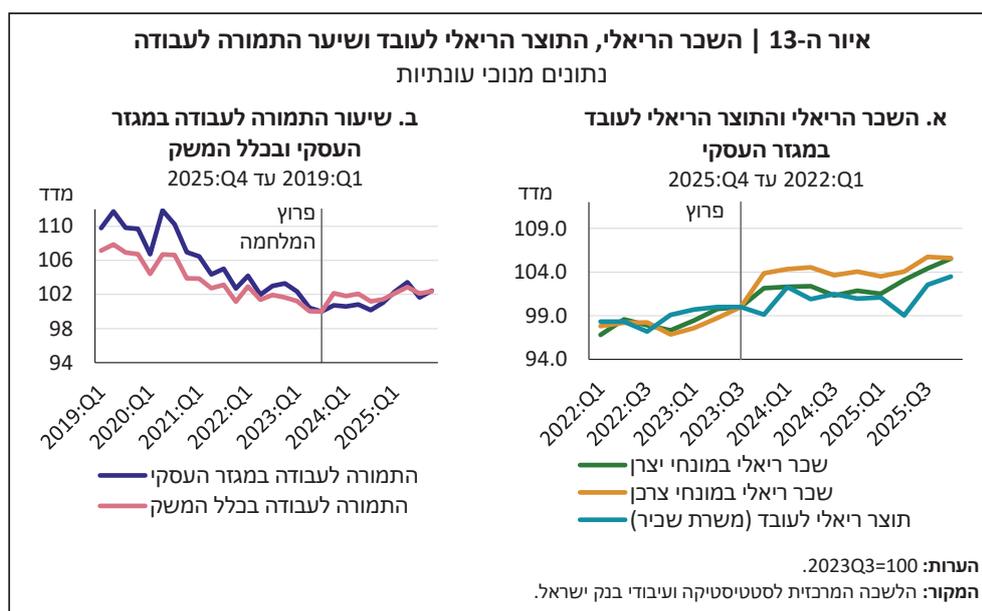
מגבלות ההיצע בשוק העבודה לצד הביקוש הגובר לעובדים הביאו לעלייה בשכר במשק ולגידול בחלקם של העובדים בתוצר. התפתחות השכר במגזר העסקי ובמגזר השירותים הציבוריים מוצגת באיור ה-12. ברביע האחרון של השנה היה השכר הנומינלי גבוה בכ-3.3 אחוזים ביחס לרביע המקביל אשתקד, ובמגזר העסקי גידול זה עמד על 4.2 אחוזים.⁸ מנקודת מבטם של עובדי המגזר העסקי – בהשוואה למדד המחירים לצרכן – זוהי עליית שכר ריאלית של כ-1.7 אחוזים. לעומת זאת מצד המעסיקים הייתה זו עליית שכר ריאלית גבוהה אף יותר, בשיעור של 3.9 אחוזים, כיוון שמדד מחירי התוצר העסקי עלה השנה ב-0.3 אחוזים בלבד. מגמה זו הביאה לעלייה בשיעור התמורה לעבודה בתוצר (חלקם של העובדים בתוצר). איור ה-13 מציג את התפתחות השכר ושיעור התמורה לעבודה בשנים האחרונות. מהאיור ניכר שמאז פרוץ המלחמה נעצרה מגמת הירידה בשיעור התמורה לעבודה מהתוצר העסקי, שאיפיינה את השנים הקודמות, ובשנה האחרונה השיעור אף עלה, דינמיקה המתאימה לשוק עבודה הדוק.

עליית השכר הקיפה את כלל הענפים במשק. עם זאת, בניגוד לציפייה כי הענפים המאופיינים במחסור החמור ביותר בעובדים יציגו עליות שכר גבוהות יותר, נמצא מתאם דווקא בכיוון ההפוך (שלילי) בין השינוי בשיעור המשרות הפנויות ברמה הענפית לבין גידול בשכר. דווקא בענפי המסחר, הבינוי, האירוח והאוכל, שם נרשם גידול ניכר במשרות הפנויות בזמן המלחמה, עלה השכר בקצב נמוך מהממוצע. עם זאת, גם בענפים שבהם צמיחת השכר הייתה נמוכה מהצמיחה הממוצעת, עדיין ביטאה צמיחה זו גידול נומינלי כולל שנע בין 6 ל-9 אחוזים בטווח זמן של שנתיים – כלומר גידול בשכר הריאלי.

עליית השכר במגזר העסקי אפיינה את כלל הענפים, אך במיוחד ענפים המאופיינים בעסקים גדולים.

⁸ ברביע השלישי לעומת הרביעי השלישי אשתקד, גידול זה היה ניכר עוד יותר ועמד על 4.8 אחוזים.

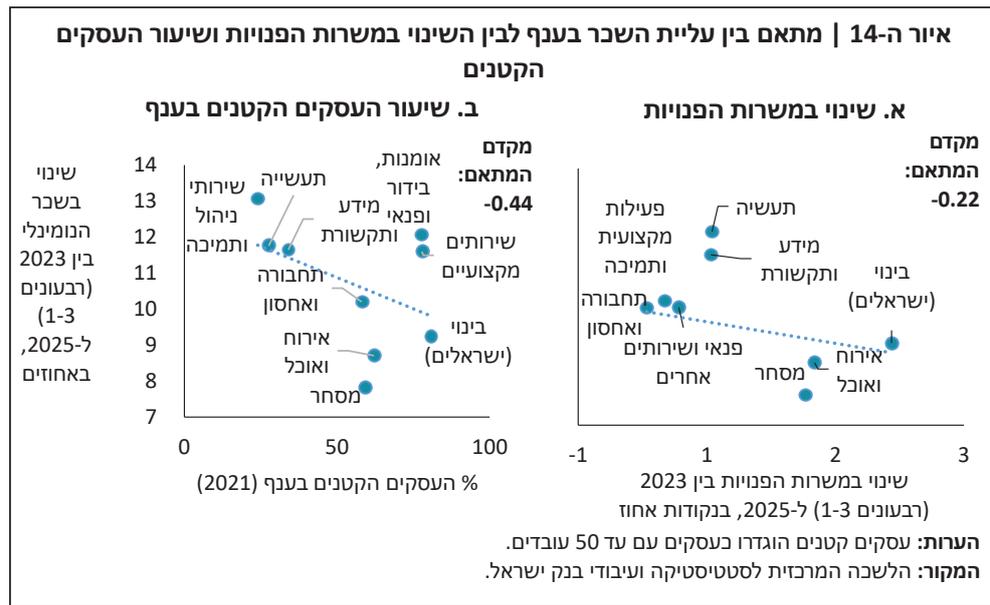

הסבר אפשרי לשונות זו הוא שהשכר גדל באופן ניכר יותר בענפים שבהם התעסוקה מרוכזת יותר אצל מעסיקים גדולים (איור ה-14); למעסיקים אלה יש כריות פיננסיות רחבות יותר או כוח-שוק גדול יותר להגיב למחסור בעובדים באמצעות העלאת שכר. לעומת זאת, בענפים שמאופיינים בריבוי עסקים קטנים (כמו ענפי המסחר, הלינה והאירוח), ייתכן שמגבלות תזרימיות ושולי-רווח נמוכים מצמצמים את היכולת להתמודד עם מחסור בעובדים באמצעות העלאת שכר גבוהה או חדה מדי. ממצאים אלו נתמכים גם בספרות כלכלית, שמצאה שינויים תכופים יותר בשכר בקרב חברות גדולות, לעומת חברות קטנות שבהן השכר נוטה להיות קשיח יותר (Schaefer and Singleton, 2023; Grisby et al., 2021). קשיחויות שכר בחלק מהענפים יכולות להסביר גם את המתאם השלילי בין השינוי במשרות הפנויות לשינוי בשכר, שכן ייתכן שכיוון הסיבתיות הוא הפוך דווקא, כאשר הענפים שמתקשים יותר להעלות את השכר בהתאם לתנאי השוק מתמודדים עם משך זמן ארוך יותר לגיוסי עובדים והוא מתבטא בעלייה במשרות הפנויות.

השכר בענפי השירותים הציבוריים נשחק השנה מבחינה ריאלית. זאת בין השאר בשל הפחתת שכר של 3.3 אחוזים בקרב עובדי המגזר הציבורי כפועל יוצא של הסכם בין ההסתדרות לממשלה החל מאפריל 2025. ב-2026 תסתיים הפחתה זו, ובמקומה תחול הפחתה של 1.2 אחוזים. במבט ארוך-טווח, השכר הריאלי במגזר הציבורי זהה כיום לרמתו ב-2019, לעומת עלייה מקבילה של 18 אחוזים שנרשמה במגזר העסקי. תוואי מגמה כה שונה בין המגזר הציבורי לפרטי עלול להביא לאורך זמן לירידה באיכות כוח-האדם בשירות הציבורי וכפועל יוצא גם לפגיעה באיכות השירותים הניתנים לציבור⁹. לפיכך, חשוב שהסכמי השכר העתידיים יביאו בחשבון את הצורך לגייס עובדים מיומנים למגזר זה (להרחבה, ראה דיון בפרק ו' של הדוח).

השכר הריאלי במגזר הציבורי לא עלה ביחס לרמתו מ-2019, בעוד שהשכר במגזר העסקי עלה ב-18 אחוזים.

⁹ מזר (2025) מצא ירידה ברמת מיומנויות היסוד של עובדי המגזר הציבורי בעשור האחרון.

ביבליוגרפיה

אבירם-ניצן ד. וע. קטושבסקי (2025). סקר: מצבם התעסוקתי והפיננסי של המפונים וכלל תושבי מחוזות הצפון והדרום כשנה וחצי מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל". המכון הישראלי לדמוקרטיה.

אלמסי א. ור. שוורץ (2025). שילוב נכי צבא וכוחות הביטחון בתעסוקה: כלי מדיניות בישראל ובארצות-הברית. מרכז המחקר והמידע של הכנסת.

בנק ישראל (2023). דוח בנק ישראל לשנת 2022, פרק ה': התפתחות פריון העבודה בישראל בעשור האחרון. חטיבת המחקר - בנק ישראל.

בנק ישראל (2024). דוח בנק ישראל לשנת 2023, פרק ה', תיבה ה'1-: תעסוקת עובדים לא ישראלים לאור מלחמת "חרבות ברזל". חטיבת המחקר - בנק ישראל.

בנק ישראל (2025). דוח בנק ישראל לשנת 2024, פרק ה', תיבה ה'1-: ההשפעה הצפויה של "בינה מלאכותית יוצרת" על העובדים: השלכות על המדיניות בשוק העבודה.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2025). אימוץ בינה מלאכותית בעסקים: נתונים מתוך הפרק המתחלף בסקר הערכת מגמות בעסקים לחודש יוני 2025. הודעה לתקשורת, מספר פרסום 216/2025.

מזר י. (2025). איכות ההון האנושי של העובדים הצעירים במגזר הציבורי. סדרת ניתוחי מדיניות וסוגיות מחקריות 2025.04. חטיבת המחקר - בנק ישראל.

מרכז מידע וידע (2025). שנתיים ממתקפת 7 באוקטובר על מדינת ישראל - ריכוז נתוני מידע וידע. מערך הדיגיטל הלאומי.

רשות החדשנות (2026). תמונת מצב: השפעת הבינה המלאכותית על התעסוקה בהייטק. ינואר 2026, בשיתוף חברת "צבירן".

Grigsby, J., E. Hurst, & A. Yildirmaz. (2021). Aggregate nominal wage adjustments: New evidence from administrative payroll data. *American Economic Review*, 111(2), 428–471.

Humlum, A. & E. Vestergaard. (2025). Large language models, small labor market effects. NBER Working Paper No. 33777. National Bureau of Economic Research.

Ranganathan, A., & X. M. Ye. (2026). AI doesn't reduce work — it intensifies it. *Harvard Business Review*. <https://hbr.org/2026/02/ai-doesnt-reduce-work-it-intensifies-it>.

Schaefer, D. & C. Singleton. (2023). The extent of downward nominal wage rigidity: New evidence from payroll data. *Review of Economic Dynamics*, 51, 60–76.